

Bjarne Nielsen

Inklusionshåndbog

Dansk Psykologisk Forlag 2016

Pris: 359 kr.

Baggrunden for ønsket om øget inklusion kom i fokus i 2010, efter at Kommunernes Landsforening, Undervisningsministeriet og Finansministeriet konkluderede, at udgifterne til specialundervisning var 30% af de samlede udgifter til folkeskolen.

I skoleåret 2008/09 modtog 84.000 elever specialundervisning, hvilket er 14,3 % af samtlige elever. I 2012 blev specialundervisningen indsnævret ved lov således, at den kun omfattes af elever i specialklasser, på specialskoler samt elever, der får mindst 9 ugentlige støttetimer.

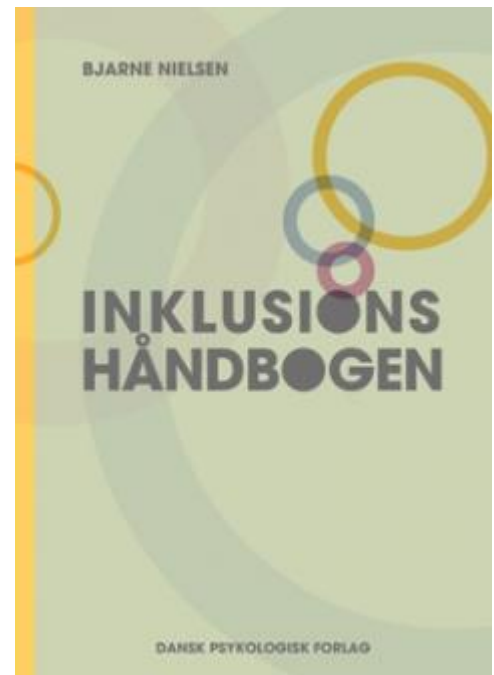
Målet er, at i 2020 skal 96% af alle elever undervises i almindelige klasser. Blandt forslag til inklusionsfremmende styringsmodeller er det blevet overladt til skolelederen at administrere en større del af udgifterne til specialundervisning, for at øge motivationen til at fastholde eleverne i den almindelige skole. Det fremgår klart, at skolelederen har fået meget mere magt gennem de sidste år.

Det skal dog understreges, at det i sidste ende er lærernes formelle og personlige kompetence, der er afgørende for inklusionsarbejdet.

Håndbogen er bygget op på en sådan måde, at man ikke behøver at læse kapitlerne i sammenhæng.

Først beskriver selve inklusionsopgaven med mål og krav til skolen, bekendtgørelser og klagemuligheder samt de politiske forventninger til inklusionen. Den nye folkeskolereform præsenteres også med: bevægelse, understøttende undervisning, lektiehjælp og faglig fordybelse.

Dernæst fokuseres på de børn, der er opfattet som inklusionsbørn. Her drejer det sig *ikke* kun om de traditionelle handicapgrupper. Der ses også på de stille

børn, de udad reagerende børn, børn med psykiatriske diagnoser samt børn med adfærdsmæssige eller sociale problemer. Der er således sammenlagt et antal elever på 15-20%, der skal inkluderes på den ene eller den anden måde. Der er 2 perspektiver:

1. Specialpædagogik bliver svaret på de akutte vanskeligheder og ansvaret overlades til speciallærere og PPR
2. Det relationelle perspektiv, der handler om læringsmiljø og samspillet mellem alle involverede.

Denne bog tager helt klart sit udgangspunkt, at inklusion kræver skoleudvikling og at i det inkluderende menneskesyn er ingen mere normale end andre eller alle er specielle.

Skolen anno 2016 lægger stor vægt på elevernes dygtighed og dette måles løbende. Man har fokuseret på, at en længere og mere varieret skoledag skal gøre det lettere at nå de mål, man sigter efter. Her gør Bjarne Nielsen meget ud af at understrege, at der inden for de sidste år er sket mange strukturændringer i folkeskolen, samt at de ændringer, der er sket i skolen, kommer ind, som et *pres* fra ny lovgivning: større klasser, sammenlagte skoler, skoleledere, der skal have måske 150 lærere under sig. Bjarne Nielsen mener, at alle disse faktorer kræver robusthed og gode sociale kompetancer hos eleverne.

Han tilføjer at disse ændringer *ikke* bygger på viden og forskning, hvilket er en ret interessant synsvinkel.

For at alle de nye mål skal kunne nås, kræver det kompetence hos den enkelte lærer. Struktur i klassen og ro er ifølge bogens forfatter vigtigere end variation i undervisningen. Dertil kommer lærerteams og kompetenceudvikling som forudsætning for skoleudvikling og øget inklusion.

Der lægges vægt på det forebyggende arbejde i forhold til udviklingen af normalundervisning. Dertil kommer de forskellige muligheder for støtte, såsom holddannelse undervisningsdifferentiering, to-lærer ordninger, co-teaching og supplerende undervisning. For at kunne nå alle de skitserede mål og ideer, handler det i den grad om at støtte den enkelte lærer og lærerteams med kvalificeret sparring og opbakning.

Det er vigtigt ikke at glemme forældrene og deres betydning, et parameter, der fylder meget i skoledebatten i disse dage, hvor anmeldelsen skrives.

Skolelederen har fået en meget mere central rolle med at skabe et udviklingsorienteret skolemiljø med høje forventninger til såvel elever som lærere. Og endelig er PPR`s rolle også en anden, når det handler om at kvalificere inklusionen fra såvel skoleledere som kommunale chefer.

I bogens sidste kapitel stilles der spørgsmål til, hvordan inklusionen fremmes. Her kommer Bjarne Nielsens egen holdning tydeligt frem. Normalitetsbegrebet er blevet indsnævret, samtidig med at fællesskabstanken har fået vanskeligere kår. Han peger på, at det er svært at arbejde med inklusion, når det generelle samfundssyn peger mod individualisme. Han ser også den nye skolereform og lærernes nye arbejdstid som problematikker, der ikke letter inklusionsdebatten. Han nævner også pressens holdning til skolen og hvordan dette igen kan farve forældrenes syn og konkret være med til, at forældre ønsker nogle børn fjernet fra klassen.

Bjarne Nielsen spørger også, hvorfor man ikke starter med at fokusere på førskolebørnene – et synspunkt jeg til fulde deler. Han efterlyser en national handleplan for inklusion, hvor stat og kommune arbejder sammen. Endelig fokuserer han på en *bedre læreruddannelse*.

Det vigtige ved denne bog er dels forfatterens grundlæggende kendskab til skolen og dels, at den rækker videre end til børn med de *traditionelle handicap*. Denne bog bør læses af en meget bred læserskare, ja faktisk alle dem, der har med skole og børn at gøre, både politikere, skoledirektører, skoleledere, skolelærere og PPR og ikke at glemme forældrene, hvis børn det hele handler om.

Der er i øjeblikket en enorm mediedækning på de i bogen beskrevne holdninger og emner. Det er beskæmmende at 15-20% af eleverne ikke får nok ud af undervisningen og der er ikke nogle hurtige fiks, der løser problematikken. Vi er midt i en brydningstid, ikke kun i skolen, men i hele samfundet, hvor bogen forsøger at pege på såvel problemfelter som på løsninger.

Bogen er jordnær og bygger på love, målsætninger og facts. Jeg læser den også lidt som en gyser, fordi der er så mange problematikker, som er synlige, men hvor kun tiden kan give svaret på, hvordan de løses.

Birgitte Franck